

MALİYYƏ HESABATLARININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARI

FİRUDİN SULTANOV

ELVİN HƏSƏNOV

ELSEVƏR İBADOV

ELMİ REDAKTOR

RAUF RZAYEV

amade
academy

Bu kitab "AMADE Academy" MMC ilə razılaşma əsasında xüsusi olaraq nəşr edilmişdir və satış üçün nəzərdə tutulmamışdır.

ISBN: 978-9952-468-81-6

Maliyyə hesabatlarının beynəlxalq standartları, Birinci nəşr, İyul-2022, İkinci nəşr, Oktyabr-2022, Üçüncü nəşr, Dekabr-2023

mhbs.pms@gmail.com

www.mhhbs.az

DİZAYN: İLHAM ƏLİYEV

Müəlliflərin icazəsi olmadan kitabın qismən və ya tamamilə təkrar çapı, yayılması, elektron və ya mexaniki üsulla sürətinin çıxarılması qadağandır.

©Firudin Sultanov, Elvin Həsənov, Elsevər İbadov

QISA MÜNDƏRİCAT

FƏSİL 1.	MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ KONSEPTUAL ƏSASLAR	25
FƏSİL 2.	MUBS 2 EHTİYATLAR	45
FƏSİL 3.	MUBS 16 TORPAQ, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR	63
FƏSİL 4.	MUBS 20 HÖKUMƏT SUBSİDİYALARININ UÇOTU VƏ HÖKUMƏT YARDIMI HAQQINDA MƏLUMATIN AÇIQLANMASI	93
FƏSİL 5.	MUBS 40 İNVESTİSIYA MÜLKİYYƏTİ	109
FƏSİL 6.	MUBS 23 BORCLAR ÜZRƏ MƏSRƏFLƏR	127
FƏSİL 7.	MUBS 38 QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR	139
FƏSİL 8.	MUBS 36 AKTİVLƏRİN QIYMƏTDƏN DÜŞMƏSİ	161
FƏSİL 9.	MHBS 15 MÜŞTƏRİLƏRLƏ MÜQAVİLƏLƏR ÜZRƏ GƏLİRLƏR	177
FƏSİL 10.	MHBS 16 İCARƏLƏR	215
FƏSİL 11.	MHBS 9 MALİYYƏ ALƏTLƏRİ	243
FƏSİL 12.	MUBS 12 MƏNFƏƏT VERGİSİ	287
FƏSİL 13.	MUBS 21 XARİCİ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARIN DƏYİŞMƏSİNİN TƏSİRLƏRİ	317
FƏSİL 14.	MUBS 37 YARADILMIŞ EHTİYAT FONDLARI, ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ ŞƏRTİ AKTİVLƏR	333
FƏSİL 15.	MUBS 41 KƏND TƏSƏRRÜFATI	353
FƏSİL 16.	MUBS 7 PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT	371
FƏSİL 17.	MHBS 10 BİRLƏŞDİRİLMİŞ (KONSOLIDƏ EDİLMİŞ) MALİYYƏ HESABATLARI: MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT	389
FƏSİL 18.	MHBS 10 BİRLƏŞDİRİLMİŞ (KONSOLIDƏ EDİLMİŞ) MALİYYƏ HESABATLARI: MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT	417
FƏSİL 19.	KOS üçün MHBS	429

MÜNDƏRİCAT

ÖNSÖZ	3
QISA MÜNDƏRİCAT	5
MÜNDƏRİCAT	7
QISALTMALAR	19
PEŞƏKAR MÜHASİB SERTİFİKATI	20
PMS İMTAHANI	22
FƏSİL 1. MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ KONSEPTUAL ƏSASLAR	25
1. MƏQSƏDİ	26
2. ÜMUMİ TƏYİNATLI MALİYYƏ HESABATININ MƏQSƏDİ	26
3. MALİYYƏ MƏLUMATININ KEYFİYYƏT XÜSUSİYYƏTLƏRİ	28
3.1. FUNDAMENTAL KEYFİYYƏT XÜSUSİYYƏTLƏRİ	28
3.1.1. Uyğunluq	29
3.1.2. Düzgün təqdimat	30
3.2. FUNDAMENTAL KEYFİYYƏT XÜSUSİYYƏTLƏRİNİN ARTIRILMASI	31
3.2.1. Müqayisəlilik	31
3.2.2. Təsdiqlənmə imkanı	32
3.2.3. Vaxtında təqdimat	32
3.2.4. Anlaşıqlılıq	32
3.3. FAYDALI MALİYYƏ HESABATI VERİLMƏSİ ÜZRƏ XƏRC MƏHDUDİYYƏTİ	32
4. MALİYYƏ HESABATLARI VƏ HESABAT VERƏN MÜƏSSSƏ	33
4.1. MALİYYƏ HESABATLARININ MƏQSƏDİ VƏ ƏHATƏ DAİRƏSİ	33
4.2. HESABAT DÖVRÜ	33
4.3. FƏALİYYƏTİN FASILƏSİZLİYİ	34
4.4. HESABAT VERƏN TƏŞKİLAT	34
5. MALİYYƏ HESABATLARININ ELEMENTLƏRİ	35
5.1. AKTİVLƏR	35
5.1.1. Hüquqlar	35
5.1.2. İqtisadi fayda əldə etmə	36
5.1.3. Nəzarət	36
5.2. ÖHDƏLİK	37
5.2.1. Öhdəçilik	38

5.2.2. İqtisadi resursun köçürülməsi	38
5.2.3. Keçmiş hadisələrin nəticəsi olaraq cari öhdəçilik	38
5.3. KAPİTAL	39
5.4. GƏLİR VƏ XƏRCLƏR	39
6. TANINMA VƏ TANINMANIN DAYANDIRILMASI	40
6.1. TANINMA PROSESİ	40
6.2. TANINMANIN DAYANDIRILMASI	41
7. ÖLÇMƏ	41
7.1. ÖLÇMƏ ƏSASLARI	41
7.1.1. İlkən dəyər	42
7.1.2. Cari dəyər	42
SUALLAR	44
SUALLARIN CAVABLARI	44

FƏSİL 2. MUBS 2 EHTİYATLAR

1. STANDARTIN TƏTBİQ SAHƏSİ	46
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	46
3. EHTİYATLARIN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	47
3.1. EHTİYATLARIN İLKİN DƏYƏRİ	47
3.2. ALIŞ MƏSRƏFLƏRİ	48
3.3. İSTEHSAL MƏSRƏFLƏRİ	49
3.4. SAİR MƏSRƏFLƏR	51
4. BİOLOJİ AKTİVLƏRDƏN HASİL EDİLMİŞ KƏND TƏSƏRRÜFATI MƏHSULLARININ İLKİN DƏYƏRİ (COST OF AGRICULTURAL PRODUCE HARVESTED FROM BIOLOGICAL ASSETS)	52
5. MƏSRƏF FORMULLARI	53
6. MƏLUMATIN AÇIQLANMASI	56
SUALLAR	58
SUALLARIN CAVABLARI	60

FƏSİL 3. MUBS 16 TORPAQ, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

1. STANDARTIN TƏTBİQ SAHƏSİ	64
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	64
3. TANINMA	65
4. TƏHLÜKƏSİZLİK VƏ ƏTRAF MÜHİTİN MÜHAFİZƏ DƏSTLƏRİ	66
5. İLKİN TANINMA ZAMANI ÖLÇÜLMƏ	66

6. İLKİN DƏYƏRİN ÖLÇÜLMƏSİ	69
7. NÖVBƏTİ XƏRCLƏR.....	70
8. AKTİVLƏRİN BARTER EDİLMƏSİ	73
9. İLKİN TANINMADAN SONRA ÖLÇÜLMƏ.....	75
9.1. İLKİN DƏYƏR MODELİ	75
9.2. YENİDƏN QİYMƏTLƏNDİRMƏ MODELİ.....	75
10. AMORTİZASIYA	81
11. AMORTİZASIYA METODLARI.....	81
11.1. DÜZ XƏTT METODU.....	82
11.2. AZALAN QALIQ METODU.....	83
11.3. İSTEHSAL VAHİDİ METODU.....	84
12. TORPAQ, TİKİLİ VƏ AVADANLIQ OBYEKTlərİNİN TANINMASININ DAYANDIRILMASI.....	86
SUALLAR	88
SUALLARIN CAVABLARI	91

FƏSİL 4. MUBS 20 HÖKUMƏT SUBSİDİYALARININ UÇOTU VƏ HÖKUMƏT YARDIMI HAQQINDA MƏLUMATIN AÇIQLANMASI.....

1. STANDARTIN TƏTBİQİ SAHƏSİ	94
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	94
3. HÖKUMƏT SUBSİDİYALARI	94
4. QEYRİ-MONETAR HÖKUMƏT SUBSİDİYALARI.....	97
5. AKTİVLƏRƏ AİD OLAN SUBSİDİYALARIN TƏQDİM EDİLMƏSİ.....	97
5.1. GƏLƏCƏK DÖVRÜN GƏLİRİ.....	97
5.2. AKTİVİN BALANS DƏYƏRİNİ MÜƏYYƏN ETMƏK ÜÇÜN SUBSİDİYA MƏBLƏĞİNİ ÇIXMAQLA MALİYYƏ HESABATLARINDA TƏQDİM EDİLMƏSİ	99
6. GƏLİRƏ AİD OLAN SUBSİDİYALARIN TƏQDİM EDİLMƏSİ.....	99
7. HÖKUMƏT SUBSİDİYALARININ GERİ QAYTARILMASI.....	101
SUALLAR	106
SUALLARIN CAVABLARI	108

FƏSİL 5. MUBS 40 İNVESTİSİYA MÜLKİYYƏTİ

1. STANDARTIN TƏTBİQİ SAHƏSİ	110
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	110
3. MÜLKİYYƏTİN İNVESTİSİYA MÜLKİYYƏTİ KİMİ VƏ YA MÜLKİYYƏTÇİ TƏRƏFİNDƏN İSTİFADƏ OLUNAN DAŞINMAZ ƏMLAK KİMİ TƏSNİFLƏŞDİRİLMƏSİ	110
4. TANINMA (RECOGNITION)	112

5. TANINMA ZAMANI ÖLÇÜLMƏ	113
6. TANINMADAN SONRAKI ÖLÇÜLMƏ	115
6.1. ƏDALƏTLİ DƏYƏR METODU	115
6.2. İLKİN DƏYƏR METODU	117
7. KÖÇÜRMƏLƏR	117
8. XARİC OLMALAR	120
SUALLAR	121
SUALLARIN CAVABLARI	124
FƏSİL 6. MUBS 23 BORCLAR ÜZRƏ MƏSRƏFLƏR	127
1. STANDARTIN TƏTBİQİ SAHƏSİ	128
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	128
3. TANINMA	129
4. KAPİTALLAŞDIRILA BİLƏN BORCLAR ÜZRƏ MƏSRƏFLƏR	129
5. KAPİTALLAŞDIRMANIN BAŞLANMASI	130
6. KAPİTALLAŞDIRMANIN MÜVƏQQƏTİ DAYANDIRILMASI	133
7. KAPİTALLAŞDIRMANIN TAM DAYANDIRILMASI	134
8. MƏLUMATIN AÇIQLANMASI	135
SUALLAR	135
SUALLARIN CAVABLARI	137
FƏSİL 7. MUBS 38 QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR	139
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ	140
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	141
3. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR	141
3.1. MÜƏYYƏN EDİLƏ BİLMƏ	142
3.2. NƏZARƏT	142
3.3. GƏLƏCƏK İQTİSADİ SƏMƏRƏ	143
4. TANINMA VƏ ÖLÇMƏ	143
5. QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏRİN ƏLDƏ EDİLMƏSİ	144
6. MÜƏSSİSƏNİN DAXİLİ İMKANLARI HESABINA YARADILMIŞ QEYRİ-MADDİ AKTİVLƏR	146
6.1. TƏDQİQAT FAZASI	146
6.2. TƏCRÜBƏ-KONSTRUKTOR İŞLƏRİ FAZASI	147
6.3. MÜƏSSİSƏNİN DAXİLİ İMKANLARI HESABINA YARADILMIŞ QUDVİL	150
7. XƏRCİN TANINMASI	150
8. İLKİN TANINMADAN SONRAKI ÖLÇMƏ	151
8.1. İLKİN DƏYƏR MODELİ	151

8.2. YENİDƏN QIYMƏTLƏNDİRMƏ MODELİ	152
9. FAYDALI İSTİFADƏ MÜDDƏTİ	153
9.1. FAYDALI İSTİFADƏ MÜDDƏTİ QEYRİ-MÜƏYYƏN OLAN QMA-LAR	154
10. AMORTİZASIYA MÜDDƏTİ VƏ AMORTİZASIYA ÜSULU	154
11. QMA-LARIN İSTİSMARDAN ÇIXMASI VƏ XARİCOLMASI	155
12. MƏLUMATIN AÇIQLANMASI	156
SUALLAR	157
SUALLARIN CAVABLARI	159

FƏSİL 8. MUBS 36 AKTİVLƏRİN QIYMƏTDƏN DÜŞMƏSİ	161
1. STANDARTIN TƏTBİQ SAHƏSİ	162
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	162
3. QIYMƏTDƏN DÜŞMƏNİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ	163
3.1. İNFORMASIYANIN XARİCİ MƏNBƏLƏRİ	163
3.2. İNFORMASIYANIN DAXİLİ MƏNBƏLƏRİ	163
4. BƏRPA EDİLƏ BİLƏN DƏYƏRİN ÖLÇÜLMƏSİ	164
5. LƏĞVETMƏ XƏRCLƏRİ ÇIXILMAQLA OLAN ƏDALƏTLİ DƏYƏR	164
6. İSTİFADƏ DƏYƏRİ	164
7. QIYMƏTDƏN DÜŞMƏDƏN İTKİNİN TANINMASI VƏ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	165
8. QIYMƏTDƏN DÜŞMƏNİN REVERSİYASI	168
9. PUL VƏSAİTİ YARADAN VAHİDLƏR VƏ QUDVİL	170
10. NAĞD YARADAN VAHİDİN QIYMƏTDƏN DÜŞMƏ ZƏRƏRİ	170
SUALLAR	173
SUALLARIN CAVABLARI	175

FƏSİL 9. MHBS 15 MÜŞTƏRİLƏRLƏ MÜQAVİLƏLƏR ÜZRƏ GƏLİRLƏR	177
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ	178
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	178
3. TANINMA VƏ ÖLÇMƏ	179
3.1. MÜŞTƏRİLƏRLƏ MÜQAVİLƏNİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ	181
3.2. MÜSTƏQİL İCRA ÖHDƏLİKLƏRİNİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ	181
3.3. ƏMƏLİYYAT QIYMƏTİNİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ	182
3.3.1. Dəyişkən ödəniş məbləği	183
3.3.2. Mühüm maliyyaşdirmə komponenti	186
3.3.3. Qeyri-pul ödənişləri	189

3.3.4. Müştəriyə ödənilməli vəsaitlər	189
3.4. ƏMƏLİYYAT QİYMƏTİNİN İCRA ÖHDƏLİKLƏRİ ÜZRƏ BÖLÜŞDÜRÜLMƏSİ	190
3.4.1. Endirimlərin bölüşdürülməsi	192
3.4.2. Əməliyyat qiymətində dəyişikliklər	192
3.5. GƏLİRİN TANINMASI	192
3.5.1. Konkret vaxtda yerinə yetirilən icra öhdəlikləri	192
3.5.2. Dövr ərzində yerinə yetirilən icra öhdəlikləri	192
3.6. YERİNƏ YETİRİLMƏ SƏVİYYƏSİNİN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏ METODLARI	193
3.6.1. Nəticələr metodları	193
3.6.2. Resurslar metodları	194
4. MÜQAVİLƏ ÜZRƏ XƏRCLƏR	194
5. MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABATDA TƏQDİMAT	194
6. ZƏMANƏTLƏR	201
7. ƏSAS TƏRƏF VƏ VASİTƏÇİ	202
8. GERİ SATINALMA MÜQAVİLƏLƏRİ	203
8.1. FORVARD VƏ YA KOL OPSİONU	203
9. KONSİQNASIYA RAZILAŞMALARI	206
SUALLAR	207
SUALLARIN CAVABLARI	210
FƏSİL 10. MHBS 16 İCARƏLƏR	215
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ	216
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	216
3. TANINMA ÜZRƏ İSTİSNALAR	217
4. İCARƏNİN MÜƏYYƏN EDİLMƏSİ	218
5. İCARƏÇİNİN UÇOTU	220
5.1. İCARƏ MÜQAVİLƏSİNİN İCARƏÇİ TƏRƏFİNDƏN TANINMASI	220
5.2. İCARƏ MÜQAVİLƏSİNİN İCARƏÇİ TƏRƏFİNDƏN ÖLÇÜLMƏSİ	220
5.2.1. İlkin ölçülmə	220
5.2.2. Sonrakı ölçülmə	224
5.2.3. İcarə öhdəliyinin yenidən qiymətləndirilməsi	228

5.3. TƏQDİMETMƏ	229
6. İCARƏDARIN UÇOTU	229
6.1. İCARƏDAR ÜÇÜN MALİYYƏ İCARƏSİNİN UÇOTU	230
6.2. İCARƏDAR ÜÇÜN ƏMƏLİYYAT İCARƏSİNİN UÇOTU	232
7. SATIŞ VƏ GERİ İCARƏ ƏMƏLİYYATLARI	232
7.1. AKTİVİN ÖTÜRÜLMƏSİ SATIŞ OLDUĞU HAL	233
7.2. AKTİVİN ÖTÜRÜLMƏSİ SATIŞ DEYİL	236
SUALLAR	237
SUALLARIN CAVABLARI	239
FƏSİL 11. MHBS 9 MALİYYƏ ALƏTLƏRİ	243
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ	244
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	244
3. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN TƏQDİMATI	247
3.1. MALİYYƏ ÖHDƏLİYİ VƏ YA KAPİTAL ELEMENTİ	247
3.2. QARIŞIQ MALİYYƏ ALƏTLƏRİ	249
3.3. XƏZİNƏ SƏHMLƏRİ	253
3.4. FAİZ, DİVİDENDLƏR, ZƏRƏRLƏR VƏ QAZANCLAR	253
4. TANINMA VƏ TANINMANIN DAYANDIRILMASI	254
4.1. İLKİN TANINMA	254
4.2. TANINMANIN DAYANDIRILMASI	255
4.2.1. <i>Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması</i>	255
4.2.2. <i>Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması</i>	256
5. MALİYYƏ AKTİVLƏRİNİN TƏSNİFATI	256
5.1. BÖRC ALƏTİ ÜZRƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİNİN TƏSNİFATI	258
5.1.1. <i>Amortizasiya olunmuş dəyər ilə ölçülmə</i>	258
5.1.2. <i>Digər məcmu gəlirlərdə ədalətli dəyər ilə ölçülmə</i>	259
5.1.3. <i>Mənfəət və ya zərər hesablarında ədalətli dəyər ilə ölçülmə</i>	259
5.2. KAPİTAL ALƏTLƏRİ ÜZRƏ MALİYYƏ AKTİVLƏRİNİN TƏSNİFATI	260
5.3. MALİYYƏ AKTİVLƏRİNİN YENİDƏN TƏSNİFATI	260
5.3.1. <i>Maliyyə aktivinin yenidən təsnifatından yaranan qazanc və itkilər</i>	261
6. MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİNİN TƏSNİFATI	261

7. ÖLÇÜLMƏ	262
7.1. İLKİN ÖLÇÜLMƏ	262
7.2. SONRAKI ÖLÇÜLMƏ	262
7.2.1. <i>Borc alətləri</i>	262
7.2.2. <i>Kapital alətləri</i>	271
7.2.3. <i>Maliyyə öhdəlikləri</i>	275
SUALLAR	279
SUALLARIN CAVABLARI	281

FƏSİL 12. MUBS 12 MƏNFƏƏT VERGİSİ	287
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ	288
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	288
3. CARİ VERGİ AKTİVLƏRİ VƏ VERGİ ÖHDƏLİKLƏRİNİN TANINMASI	289
3.1. AZ VƏ YA ÇOX HESABLANAN MƏBLƏĞ	289
4. TƏXİRƏ SALINMIŞ VERGİ ÖHDƏLİKLƏRİ VƏ VERGİ AKTİVLƏRİNİN TANINMASI	291
4.1. VERGİ TUTULAN MÜVƏQQƏTİ FƏRQLƏR	291
4.1.1. <i>Müəssisələrin birləşməsi</i>	298
4.1.2. <i>Ədalətli dəyər ilə uçota alınan aktivlər</i>	299
4.1.3. <i>Qudvil</i>	302
4.2. ÇIXILA BİLƏN MÜVƏQQƏTİ FƏRQLƏR	303
4.3. İSTİFADƏ EDİLMƏMİŞ VERGİ ZƏRƏRİ VƏ İSTİFADƏ EDİLMƏMİŞ VERGİ KREDİTİ	306
5. ÖLÇÜLMƏ	308
6. MZHH VƏ DMGH-DƏ CARİ VƏ TƏXİRƏ SALINMIŞ VERGİNİN TANINMASI	310
6.1. MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏRDƏ TANINAN MADDƏLƏR	310
6.2. MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏRDƏN KƏNAR TANINAN MADDƏLƏR	311
7. TƏQDİMAT	311
7.1. VERGİ AKTİVİ VƏ VERGİ ÖHDƏLİKLƏRİNİN QARŞILIQLI ƏVƏZLƏŞDİRİLMƏSİ	311
SUALLAR	314
SUALLARIN CAVABLARI	316

FƏSİL 13. MUBS 21 XARİCİ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARIN DƏYİŞMƏSİNİN TƏSİRLƏRİ	317
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ	318
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	318
3. ƏSAS ANLAYIŞLARIN ƏTRAFLI İZAHİ	319
3.1. ƏMƏLİYYAT VALYUTASI	319
3.2. MONETAR MADDƏLƏR	321
4. VALYUTA MƏZƏNNƏLƏRİ İLƏ BAĞLI ƏMƏLİYYATLARIN UÇOTU	321
4.1. İLKİN TANINMA	321
4.2. İLKİN TANINMADAN SONRAKİ HESABAT DÖVRLƏRİNDƏ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARININ UÇOTU	322
4.3. MƏZƏNNƏ FƏRQLƏRİNİN DƏYİŞMƏSİNDƏN YARAN FƏRQLƏRİN TANINMASI	326
4.4. ƏMƏLİYYAT VALYUTASINDA DƏYİŞİKLİK	328
4.5. MƏZƏNNƏ FƏRQLƏRİNİN VERGİ NƏTİCƏLƏRİNƏ TƏSİRİ	328
SUALLAR	329
SUALLARIN CAVABLARI	331

FƏSİL 14. MUBS 37 YARADILMIŞ EHTİYAT FONDLARI, ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ ŞƏRTİ AKTİVLƏR	333
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ	334
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	334
3. QİYMƏTLƏNDİRİLMİŞ ÖHDƏLİKLƏRİN DİGƏR ÖHDƏLİKLƏRDƏN FƏRQİ	335
4. TANINMA	336
4.1. CARİ ÖHDƏLİK	336
4.2. KEÇMİŞ HADİSƏ	337
4.3. GƏLƏCƏK İQTİSADI SƏMƏRƏ TƏCƏSSÜM ETDİRƏN RESURLARIN XARİCƏ AXINI EHTİMALI	337
4.4. ÖHDƏLİYİN ETİBARLI QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	337
5. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR	338
6. ŞƏRTİ AKTİVLƏR	339
7. ÖLÇMƏ	339
8. DİSKONTLAŞDIRILMIŞ DƏYƏR	341
9. GƏLƏCƏK HADİSƏLƏR	342
10. KOMPENSASIYA	342
11. QİYMƏTLƏNDİRİLMİŞ ÖHDƏLİKLƏRDƏ DƏYİŞİKLİKLƏR	343

12. QIYMƏTLƏNDİRİLMİŞ ÖHDƏLİKLƏRƏ BƏZİ NÜMUNƏLƏR.....	344
13. AĞIR ŞƏRTLİ MÜQAVİLƏ.....	347
14. RESTRUKTURİZASIYA.....	348
15. MƏLUMATIN AÇIQLANMASI.....	348
SUALLAR.....	349
SUALLARIN CAVABLARI.....	351

FƏSİL 15. MUBS 41 KƏND TƏSƏRRÜFATI.....	353
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ.....	354
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR.....	354
3. TANINMA VƏ ÖLÇÜLMƏ.....	356
4. QAZANC VƏ İTKİLƏR.....	358
5. HÖKÜMƏT SUBSİDİYALARININ KƏND TƏSƏRRÜFATI FƏALİYYƏTİNDƏ TANINMASI.....	360
6. MƏLUMATIN AÇIQLANMASI.....	362
SUALLAR.....	364
SUALLARIN CAVABLARI.....	367

FƏSİL 16. MUBS 7 PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT.....	371
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ.....	372
2. PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA İNFORMASIYANIN SƏMƏRƏLİYİ.....	372
3. ƏSAS ANLAYIŞLAR.....	372
4. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ.....	373
5. PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABATIN TƏQDİM EDİLMƏSİ.....	373
5.1. ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTLƏRİ.....	374
5.2. İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTLƏRİ.....	375
5.3. MALİYYƏLƏŞDİRMƏ ÜZRƏ FƏALİYYƏTLƏR.....	376
6. ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTLƏRİNDƏN YARANAN PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA MƏLUMATLARIN TƏQDİM EDİLMƏSİ.....	377
6.1. BİRBAŞA METOD.....	378
6.2. DOLAYI METOD.....	378
7. FAİZLƏR VƏ DİVİDENDLƏR.....	378
8. MƏNFƏƏT VERGİSİ.....	379
9. QEYRİ-PUL ƏMƏLİYYATLARI.....	379
SUALLAR.....	385

SUALLARIN CAVABLARI	387
---------------------------	-----

FƏSİL 17. MHBS 10 BİRLƏŞDİRİLMİŞ (KONSOLİDƏ EDİLMİŞ) MALİYYƏ HESABATLARI: MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT389

1. STANDARTIN MƏQSƏDİ VƏ TƏTBİQ SAHƏSİ	390
2. ƏSAS ANLAYIŞLAR	390
3. KONSOLİDƏ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATLARININ MAHİYYƏTİ	391
4. KONSOLİDASIYA EDİLMİŞ MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT	392
5. QUDVİL	393
6. NEİP (NƏZARƏT EDİLMƏYƏN İŞRTAK PAYLARI)	395
7. MÜƏSSİSƏNİN ƏLDƏ EDİLMƏSİ ÜÇÜN ÖDƏNİŞLƏR	397
8. QRUPDAXİLİ ƏMƏLİYYATLAR	400
9. QRUPDAXİLİ TTA VƏ QMA-LƏRİN SATIŞI	404
10. QUDVİLƏ DƏYƏRDƏNDÜŞMƏ ZƏRƏRİNİN HESABLANMASI	410
10.1. PROPORSİYA METODUNA ƏSASƏN QUDVİLİN DƏYƏRDƏN DÜŞMƏ ZƏRƏRİ	410
10.2. ƏDALƏTLİ DƏYƏR METODUNA ƏSASƏN QUDVİLİN DƏYƏRDƏN DÜŞMƏ ZƏRƏRİ	411

FƏSİL 18. MHBS 10 BİRLƏŞDİRİLMİŞ (KONSOLİDƏ EDİLMİŞ) MALİYYƏ HESABATLARI: MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR HAQQINDA HESABAT417

1. KONSOLİDASIYA MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HESABATI	418
2. QRUPDAXİLİ ƏMƏLİYYATLAR	419
2.1. QRUPDAXİLİ DİVİDEND İLƏ BAĞLI ƏMƏLİYYAT	419
2.2. QRUPDAXİLİ TİCARƏT İLƏ BAĞLI ƏMƏLİYYATLAR	421
3. KONSOLİDƏ EDİLMİŞ MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HESABATINA AİD BƏZİ NÜMUNƏLƏRLƏ HESABATIN HAZIRLANMA PROSESİNDƏ QARŞIYA ÇIXAN PROBLEMLƏRİN HƏLL EDİLMƏSİ	423

FƏSİL 19. KİÇİK VƏ ORTA SAHİBKARLIQ SUBYEKTLƏRİ ÜÇÜN MALİYYƏ HESABATLARININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARI	429
1. STANDARTIN MƏQSƏDİ	430
2. KOS üçün MHBS	430
3. KOS üçün MHBS İLƏ TAM DƏST MHBS ARASINDA ƏSAS FƏRQLƏR	431
3.1. YANAŞMALARIN EYNİ OLDUĞU MÖVZULAR	431
3.2. ƏHATƏ OLUNMAMIŞ MÖVZULAR	431
3.3. MÖVZULAR ÜZRƏ FƏRQLƏR	431
3.3.1. <i>İnvestisiya mülkiyyət</i>	431
3.3.2. <i>Qeyri-maddi aktivlər</i>	432
3.3.3. <i>Borc məsrəfləri</i>	433
3.3.4. <i>Hökumət subsidiyaları</i>	434
3.3.5. <i>Aktivlərin qiymətdən düşməsi</i>	435
3.3.6. <i>Maliyyə hesabatları</i>	436
4. KOS üçün MHBS-NİN BÖLMƏLƏRİ	436
 MHBS PEŞƏKAR MÜHASİB SERTİFİKATI NÖVÜ ÜZRƏ İMTAHAN PROQRAMI	439
TERMİNLƏR LÜĞƏTİ	447
ƏDƏBİYYAT	459
İNDEKS	461